

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 .
pe 1/4 an 5 .
pe o lună 2 .
Nr-ii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Crisa ministerială.

E fapt împlinit. Széll, șeful cabinetului, și-a dat dimisia. M. Sa ce-i drept încă n'a primit-o, dar poate chiar ziua de azi ne va aduce știrea, că M. Sa l'a încredințat deja cu formarea noului cabinet pe...

Cine va fi noul șef de cabinet încă nu se știe. În cercurile bine informate se vorbește ca de un fapt mai presus de ori ce îndoială, că Széll ar fi recomandat M. Sale — pe președintele casei magnaților, contele Albin Csáky... De altă parte însă e semnificativ că M. Sa a chemat la sine pe contele Stefan Tisza.

Maî ales știrea din urmă a produs în sinul opoziției cea mai mare consternație, căci un cabinet în frunte cu Tisza nu e în stare să limpezească situația politică de astăzi, și înainte de toate înseamnă continuarea luptei în contra proiectelor militare, căci Tisza are în program și acest punct.

Despre erumperea crizei raportăm în cele următoare.

Eri, încă înainte de începerea ședinței casei deputaților, Széll a convocat o conferință intimă, la care au luat parte toți ministri, apoi Apponyi, președintele casei deputaților, Kossuth, președintele partidului independentist, Barabás, vicepreședintele lui, și Kubik. A convocat-o în urma declarației făcute de opoziție, că vor trece la obstrucția tehnică. Széll a încercat să-i desarmeze aducându-le la cunoștință, că și-a dat deja abdicarea, și nu mai e decât șef provizoriu. A asigurat de altă parte opoziția, că succesorul său va retrage proiectele militare.

Conferența n'a avut nici un rezultat. Széll, a promis că azi va face enunțiatii pozitive, ear opoziția a declarat că începe obstrucția tehnică. Apoi s'a început ședința sgomotoasă de eri.

Îndată ce s'a lăsat știrea despre chie-

marea contelui Tisza la Viena, s'a adunat partidul independentist în cluburile sale, unde au hotărât să iee poziție fățișă în contra unui eventual guvern în frunte cu Tisza, și să obstrueze și în contra lui cu cel mai puternic aparat. Au declarat pe lângă aceea că ei țin de mai ușoară o împăcare cu Széll, decât cu ori care alt alt succesori. Kossuthiștii de altminteri sunt hotărâți la o violentă luptă parlamentară, care vor începe-o încă azi.

Se vorbește chiar, că Tisza a plecat la Viena în buzunare cu lista noului cabinet. Din acest cabinet ar face parte: contele Tisza, ca președinte și ministru de interne, Hieronymi, Weckerle, Berzeviczy, Plosz, Darányi, Fejérváry (ministru de honvezime) și Wlassics. Luându-se ca sigur abdicarea lui Apponyi din presidenția casei deputaților, în locul său guvernul nou ar candida pe Perczel.

Contele Apponyi, ministrul Fejérváry, contele Szapáry și Tisza și președintele casei magnaților Albin Csáky au sosit astăzi în Viena, unde vor fi primiți în audiență de către M. Sa.

Se asigură, că în ședința de azi a dietei, Széll va declara că neputând aplana conflictul cu opoziția, înaintat M. Sale dimisia întregului cabinet.

„Gazeta Transilvaniei“, nu i număr, să nu se ocupe de alegerea dela Dobra. Pe când toate celelalte fot românești și multe nemțești („Kronstädter Z. g“, „Deutsches Tagbl. f. Ung“) salută izbânda causei române la Dobra, Dr. A. Mureșan vrea să facă lumea să creadă, că nu stă singur cu părerea sa. Cel mai bun răspuns e însă depeșa de felicitare ce i-au trimis o noului deputat Românii din Brașov. O reproducem aici:

„Salutăm cu însuflețire izbânda noului curent!“

V. Voina, protopop. Iosif Fușcariu, avocat. I. Socaciu, profesor. G. Chelariu,

In fața Opanezului.

— Schiță —

— Tată, mai povestește-ne ceva din vremea războiului. Știi tu: când cu adăposturile din fața Opanezului.

— Hei, bătă-vă norocul de copii, apoi nu v'am tot povestit?

— Nu face nimic, tată. Mai istorisește odată, că uite: stăm smirna să te ascultăm.

Și după-ce dădu pe gât ultima înghițitura de cafea, colonelul D... începu:

„Când ne-a venit și nouă să pornim în războiu eram locotenent în reg. 4 de artilerie din Roman.

Doamne, Doamne, ce jălanie prin satele din spre Dunăre pe unde curgeau ostiile noastre spre Bulgaria!

Lume după lume se ținea pe de marginea ostilor; țărini și țărance dau de băt în restimpuri soldaților și florile curgeau, plouau pe noi, murind sub picioarele noastre în pulbera drumului mare. Și'n tactul muzicilor ce nu mai conteneau, voinicii noștri, furați de marșurile fanfarelor, mergeau sub steagurile falătoare „să se spurce la sânge“.

Am trecut Dunărea în ziua de Sf. Ilie și abia sosisem în satul Kalisovatz când am primit ordin să mă despart cu secția mea de baterie și să plec la Riben, un sat ascuns într-o vălcea ca re da în matca Vidului, adăpostit la miază-noapte și la

miază-zi de două dealuri. Pe dealul din spre miază-zi erau câte-va escadroane risipite în avantposturi sub comanda maiorului T...; pe dealul dinspre miază-noapte am ridicat eu cu batalionul de dorobanți al maiorului G... reduta Griben.

Opanezul era spre miază-zi pe un gurguiu de deal, dar până la această întărire vrăjmașă trebuia să urci două dealuri tăiate de vale în care era satul Kaciaunica.

La dreapta noastră era apa Vidului; în față și cam la stânga în fund: Plevna, Bucovul; ear dincolo de ele, armatele rusești.

La câte-va zile după sosirea mea la Riben mă pomenesc cu căpitanul B... — comandantul bateriei călarețe din care făceam parte — venind cu celelalte două secții. Era vorba să atacăm demonstrativ fortificațiile Opanezului pentru a atrage în această parte grosul trupelor turcești din Plevna, înlesnind astfel atacul decisiv al acestor din urmă poziții și surprinderea pe la spate, învăluirea trupelor vrăjmașe amăgite spre Opanez.

Și eată că în aceea-și zi primesc — pe la orele cincî după amiază — ordin să pornesc și să aleg pe dealul cel mai apropiat de Opanez o poziție pentru șase baterii și să ridic cu ajutorul unui batalion de vânători ce mi se va pune la dispoziție, adăposturi pentru cele 36 de tunuri ce vor sosi noaptea.

Am încălecat pe Derviş, am urcat

profesor. I. C. Pantu, profesor. P. Roșca, profesor. P. Pop Dr. I. Bunea, profesor. G. Boamben. N. Fogdan profesor I. Petrovici, profesor P. Percea, profesor. D. Făgărășanu, profesor I. Aron, director. M. Navrea, profesor. L. Nastasi, profesor. Dr. I. Fruma, cand. de adv. G. Vătășan, profesor. Dr. Iuliu Decean, cand. de adv. Ip. Ilasievici, profesor. I. Pricu, profesor. A. Ciortea, profesor. I. Ciurcu, librar. Dr. I. Blaga, profesor. G. Navrea. Az. Banciu, profesor. Ios. Maxim, inginer. G. Popescu, inv. Dr. H. Pralea, cand. de adv. M. Dima, ingin. r. Dr. D. Roman, cand. de adv. Stefan Iopovici, inv. Dr. C. Lacea, profesor. N. Oancea, jun. inv. Petru Nemeș, not. public reg. Victor Popescu, avocat. Vi tor Pop, cand. de adv. Dr. Eugen de Lemeny, avocat I. Dușoiu, comerciant. Mateiu Jiga, comptabil. Leontin Fușcariu, comptabil.

Din Dietă.

— Ședința dela 15 Iunie. —

Guvernul și opoziția și-au măsurat astăzi puterile și — guvernul a rămas învins. Înainte de ședință, Széll s'a răzuit să capaciteze opoziția ca cel puțin azi să nu-l atace cu violență, căci mâne și așa va face declarațiuni pozitive, adecă va aduce la cunoștința casei dimisionarea guvernului. Ședința, tocmai în urma acestor conferințe de capacitate, numai la 11¼ și-a luat începutul.

Înainte de ordinea de zi și-a ridicat cuvântul Francisc Kossuth în chestia crizei, spunând că numai guvernul poartă vina stărilor critice de azi, căci cu încăpăținare ține la proiectele militare. Cere, ca guvernul să spună cum are de gând să pună capăt acestor stări. În caz dacă guvernul nu ar da o declarație hotărâtă, opoziția va începe o acțiune și mai violentă.

Széll a răspuns numai decât, dar îndată la începutul vorbirii sale a spus că numai mâne va face enunțiatii politice. Face însă câte-va observări. Minoritatea nu se poate decreta pe sine de majoritate. Dictatura ce i-o

îmbie opoziția nu o primește, căci e primejdioasă. S'au doară opoziției i-ar plăcea mai mult dacă forței ar răspunde prin forță?

La aceste cuvinte cu putere elementară a erupt vijelia pe băncile opoziționale.

— *Incearcă numai!* — strigau, urlau zeci de voci. — *Vreți să ne impuneți limba germană!* — *Veți și peri.* — *Nu-i ertat să ne ameninți.* *Președintele trebuie să-l îndrume la ordine!*

Széll un moment a tăcut, apoi cu câte-va cuvinte și-a încheiat vorbirea, aplaudat de dreapta.

După vorbirea lui Széll, opoziționalul Holló a propus, ca dieta să-și suspende ședința până mâne, când va face ministrul-președinte declarațiunile promise. Pe lângă propunerea asta vorbesc Kossuth, Holló, Ugron, ear în contra ei Széll. Președintele dietei constată că propunerea lui Holló țintește schimbarea ordinii la zi și prin urmare numai patru deputați au drept de vorbit.

A mai vorbit Polonyi pentru propunerea lui Holló, ear după aceea președintele a ordonat votarea.

Opoziția însă a pus în praxă obstrucția tehnică. A cerut suspendarea ședinței pe 10 minute, ear după deschiderea ședinței — numărarea deputaților. Votarea — asta simplă a avut o jumătate de oră și s'a sfârșit cu respingerea propunerii lui Holló. Pentru propunere au votat 139, contra propunerii 39.

Procedura asta au mai repetat-o de 3 ori. S'au însinuat la cuvânt înainte de ordinea de zi Kubik, Holló și Tóth.

Președintele n'a dat anume nici unuia cuvântul, și prin urmare fiecare își cerea dela casă permisiie să vorbească. Casa avea să hotăriască prin votare simplă, dar opoziționaliștii înaintea fiecărei votări cereau suspendarea ședinței pe 10 minute, ear după re-

Până în Opanez — în linie dreaptă — nu era mai mult de trei kilometri.

Pe coasta dealului unde mă aflam, erau bostănării și luna ce răsărise de vreme argintă rotunjimile pepenilor înrouați.

Stam nemișcat și puneam din când în când urechea la pământ, ascultând liniștea împietrită ce învăluia împrejurimile. Nu pot zice că imi era frică de oare-ce mă așteptam dintr'un moment într'altul să auz huruitul înăbușit al bateriilor și vėj mijind dorobanții noștri.

Totuși, singurătatea nețărnută a locului îngreua avan-mersul timpului și dela o vreme mă surprindeam în fața unei întrebări ce-mi încurca judecata:

— Dar dacă până a nu sosi ai noștri, dau ochi cu vre-o patrulea turcească?!

Și atunci, instinctiv, imi pipaiam revolverul și mă uitam la Derviş.

Am stat așa în tufiș până la miezul nopții, îndepărtând cu băgare de seamă crengile ce-mi ascundeau vederea și privind din când în când spre Opanez.

Și de-odată aud dinspre Bivolar țipete și bocete ca de îngropăciune, înfiorând tăcerea aerului nopții. Apoi țipetele se întesc, sgomotul crește și în minutul următor câte-va case trosnesc în flacări.

Îngemându-se 'n zorul lor de a sbucni 'n văzduh, limbile de flacări își tremurau prin fereste para lor roșietică, se

dealul din fața Ribenului, am trecut printre avant-posturile de cavalerie de pe culmea aceluși deal și am coborât apoi în vale trecând prin satul Kaciaunica, parăsit de locuitori.

O adunătură de case cu ușile zăvorite, cu ușile pustii pe cari doarme pulbera verii.

Nu mai la o casă din marginea satului o pisică miolăia plângătoare, ricăind cu labele la ușă și strecurându-se pe după casă imediat ce m'a simțit. Și era la acest bocet de pisică flămândă, părăsită, perdută într'un sat pustiu în care tăcerea se lasă tot mai grea, tot mai apăsătoare pe suflet! Am urcat celalalt deal până ce am zărit forturile Opanezului, am ales poziția cea mai potrivită și m'am ascuns într'un tufiș, așteptând sosirea vânătorilor.

Vedem Turci furișându-se din forturi spre o prisacă din vale, furend faguri de micre, răsturnând stupii fugind apoi eară în forturi, cari erau spre satul Bivolar unde-i zăriam îndrăgostindu-se cu Bulgăroaice.

Vânătorii sosesc în acest timp și pun inimoși mâna pe casnale.

După trei ciasuri de muncă adăposturile au fost gata și batalionul vânătorilor a plecat, lăsându-mă singur în așteptarea tunurilor și trupelor de infanterie ce trebuiau să ocupe dealul.

Se înnoptase de mult și trecui într'un tufiș trăgând calul după mine.

In atenția publicului ziditor!

Am onoare a aduce la cunoștința m. on. public, că în strada Kapa, n-rul 12 (casa proprie) am des his

O cancelarie de zidire.

Intreprind zidiri de case noue, restaurarea și schimbarea de case vechi, cu un cuvânt ori ce soi de lucrare ce se ține de ramul ăsta, pe lângă prețuri efiene și garanție absolută. 954 12-20

Cu stimă:

Tenczliager Károly,
măiestru de zidar diplomat.

In atențiunea ziditorilor, a proprietarilor de case și a chiriașilor!

978 7-50

Avem onoare a Vă atrage atenția asupra atelierului nostru de lăcătuși și reparaturi

din ARAD, str. Varjassy József 12, unde executăm lucrurile în fier de lipsă la zidiri, gratii la mormiști și vetre practice, precum și tot felul de reparaturi ce soiuul ăsta, pe lângă prețuri foarte favorabile și garanție deplină.

Cu toată stima:

VANCSÓ și LANG,
lăcătuși de artă și zidire.

965 8-50

ULMAN JÓZSEF,
măsar de edificii și mobile.

Arad, strada Szt-Pál 1.

Se recomandă în atențiunea binevoitoare a onoratului public, se angajează la tot felul de lucrări noi și reparaturi ce cad în branșa de măsar, pe lângă prețuri moderate și executare promptă și punctuală. La dorință merge și în provincie.

Spălătorie de albituri

și călcarea lor,

Arad, Schveidel Jozsef-ut. Nr. 18.

Spel rufele să fie albe ca zapada și calc strălucit gulere, mânșete, precum și alte rufării. De asemenea și perdele. 933 13-25

Cu stima

Véd. Lada Mihály.

LANCSÁRICS JÓZSEF

CIOBOTAR.

— Arad, strada Nagyvárad Nr. 3. — primește toate lucrările, care aparțin branșei sale, le efectuează după moda cea mai nouă, din materialul cel mai bun și pe lângă prețuri foarte moderate. 948 13-25

Niznița lui e: ca prin lucrări conștiincioase să-și păstreze și pe viitor încrederea mușterilor săi.

Reparaturile se execută prompt și cu îngrijire.

WOLF JÁNOS,

— ciobotar de ghețe de bărbați și dame. — Arad, colțul pieții Libertății și str. Simonyi.

Am onoare a atrage atenția on. public din loc și provincie, că în atelierul meu de ciobotarie pregătesc ghețele cele mai frumoase, elegante și solide, precum și ghețe ortopedice, pe lângă deplină garanție. 994 5-50

SONNENVIRTH JÓZSEF

pictor de artă și firmă.

ARAD, strada Deák Ferencz 39. Am fost aplicat 8 ani la domnul Ioan Czeiler, ca conducător artistic; execut:

Inscripții și decorații
pe sticlă, lemn și fier
frumos și durabil.

Execut d'asemenea pictarea de icoane sfinte pe lângă prețuri moderate. 985 5-10
Pentru biserici favoruri deosebite.

Prapori și steaguri bisericesti

precum și

lucrări de zugrav execută

Ludovic Neisz

Arad, strada Chorin 2 și str. Hunyady 6.

In atenția on. proprietari de case.

Am onoare a atrage atenția m. on. public asupra

Stabilimentului meu de țigle.

Primeșc tot felul de lucrări noi și reparări ce se țin de acest ram, atāt în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri favorabile și garanție deplină. Rugându-mă de părtinirea mult onor. public,

Semnez cu deos. stimă

KLAICS DUSÁN,

măiestru-țigiar.

995 4-25

Arad, Angyal utca Nr. 26

Mă angajez la

ŢĂLCĂŢ LUCIOS CA OGLINDA,

la case, sub condiții extra ordinar de avantajoase. 941 11-15

Cu stimă

D-na Frohaska Ferencz,

Arad, Kapa-utca 47.

Strămutare de birou.

Aduc la cunoștința mult onorat. public că

Biurul de zidire

ce a susținut până acum în ARAD, strada Kápolna, n-rul 4 l'am strămutat în strada

Osiky-Gergely n-rul 13.

Rugând mult on. public să binevoiască a mă părtini și pe mai departe semnez

976 6-25

cu deoseb. stimă

Mihályi Illés,

architect-intreprinzător.

Kiss Albert,

tapiter și decorator.

Arad, strada Varjassy József 13

Primește tot felul de lucrări de tapiserie și decorațiuni, confecționare în această branșă și ori-ce reparări ce cele mai modeste prețuri. Canapele și madrașuri se găsesc în in permanență în depositul meu. 961 14-50

LADICS PÁL,

ZUGRAV.

Arad, Strada Vesselényi Nr. 47.

Se recomandă onor. întreprinzătorilor de clădiri, precum și publicului mare, se angajează să execute ori-ce lucrare de acest jen.

Pe lângă prețurile cele mai avantajoase. 934 13-30

Primește deasemenea stîrpirea insectelor vătămătoare din locuințe.

Compactor român în Arad.

Subscrișul lmi iau voe a aduce la cunoștința onor. public român, că reintors din străinătate m'am stabilit în Arad, strada Waiczler János utca nr. 7, unde mi-am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

arangiāt cu mașinele cele mai noi și mai perfecționate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori-ce lucrări stingătoare în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături protoale pentru cancelarie, cărți bisericesti, cărți de rugăciuni pentru prea onorați domni preoți, în tomuri singuratiche ori în partii de ori ce mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranță, că onor. public român lmi va oferi binevoitorul concurs, român

Cu distincă stimă

Iustin Ardelean,

compactor.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

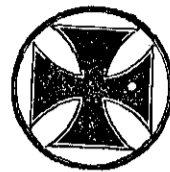
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșit de inimă, astma, auzul greu, sgârșit de stomac, lipsa poftei de mâncare, zăceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atāt în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebită putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire. 624 -161

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copit și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nesticăcios și întrebuintarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atāt de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate casuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei mângărești, îngrețosării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 -79

SPIRT CONTRA REUMEI
(spirtul „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, durere de nervi, de crucea spinării, de junghiat, paralisii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselile turiștilor, înainte și după tură mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

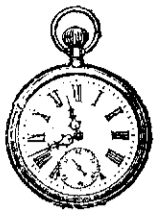
Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Atelier pentru repararea ciasornicelor

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 10 (în colțul stradei Lázár Vilmos.)

Primește se repar ciasornice garantând pe 3 ani. În Arad n'a existat încă atelier în care să se lucreze mai ieftin.

Am un deposit de tot felul de
ciasornice de buzunar și de părete,
precum și orologii cari deșteaptă. Toate exacte și de bună calitate.

Cu deosebită stimă:

Örményi Gyula,
ciasornicar.

943 7-50

KISS GYULA

tâmplar de zidiri și mobile.

ARAD, str. Csernovics Péter Nr. 16 (colțul str. Halász).

Primește tot felul de lucrări ce se țin de zidiri și mobile, precum: lucrări în lemn pentru clădiri, portale, aranjamente de prăvălii și birouri. Aranjamente de culină, dormitor, sufragerie și salon, dela cele mai simple până la cele mai elegante prompt și ieftin.

972 4-25

Comande din provincă se efectuează numai de cât.

— Desemnuri dau gratuit. —

— La lucrări pentru biserici dau rabat. —

P. T.

Îmi iau voia a aduce la cunoștința M. On. Public, că în Arad, piața Szent-Péter N-rul 4 (în casa d'odinioară alui Pavisits) am deschis un

Institut de curățire chimică și văpsire de postavuri.

Întru toate corăspunzător recerințelor mele. L'am aranjat în așa mod încât voi putea satisface și celor mai mari pretenții. Curățesc pe cale chimică, după sistemul cel mai nou, haine de bărbați, femei și copii, apoi perdele, postavuri de mobile, broderii și parisoluri, precum și curățirea și văpsirea (în culori după plac) a tot felul de stoffe, — pe lângă prețuri prea avantajoase.

Apelând la binevoitorul concurs al M. Onor. public,

semnez cu deosebită stimă:

951 8-25

SAMUIL FRIED.

Cornel Tămășdan,

neguțator de coloniale, delicatesses și ape minerale

în Arad,

str. Archiducele Iosif Nr. 12.

Își recomandă magazinul bogat de

929 8-10

Coloniale, zahăr și delicatesses

cea mai fină cafea de Cuba, Mocca, ceai din străinătate, delicatesses de prima mână, tot felul de ape minerale, vinuri minunate, șampanie, cognac, tot felul de poame sudice și cereale, cu cele mai moderate prețuri, 20% rabat la plățirea cu bani gata. Telefon Nr. 419.

FISCHER KÁROLY

fabricant de rociuri de sirmă, impletituri, site și rociuri de oțel (materase).

— Arad, Józsefföherczeg-u. Nr. 8. —

Recomandă fabricatele sale de sirmă, așa: rociuri de aramă, fier și cusitor, mai ales pentru fabrici, mori și economii, precum și site pentru ciururi sistem Bachler. Fac rociuri de mână și de mașină pentru îngrădirea de grădini, livezi, curți de galițe și parcuri; Rociuri pentru pietri, prund și cărbuni. Gratii pentru pivnițe și hambare. Prințetoare de schintet pe coșuri de locomotive și fabrice. Saltele de oțel, elastice, prea practice. Diferite site de per, fier, aramă și mătășă, site pentru tutun, precum tot felul de lucruri cari să țin de bransa aceasta.

984 5-10

— Calitate bună și prețuri moderate. —

A. VERBOS și FIILUL,

Fabricant de mobile

== Arad, Calea Andrássy Nr. 6. ==
Filială în Mediaș.

Atrage atenția onor. public și-l roagă să viziteze

== Marele seu magazin de mobile ==
dela fabrica augmentată.

Are în magazin mobilele celea mai moderne lucrate în stiluri deosebite; asortiment bogat.

939 10-20

Piane, pianine și note musicale

se găsește în depositul meu înființat în anul 1850 cu prețurile cele mai moderate, la dorință în rate, eventual pentru

■ închisiat cu luna. ■

Pianele mele sunt din fabricile: Bösendorfer, Ehrbar, Heffmann, Kern, Krämer, Koch și Korselt, Luner Lyra, Petrof, Proksch, Schnabel, Stelzhammer, Stingl, Schweighoffer, Thek și Wezely.

— Primește reparări și acordări de piane. —

În biblioteca mea de împrumutare taxa lunară pentru citit este 160 cor. pe lună. De volum 10 fileri.

IOSIF CRISPIN

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 28.

962 8-20 Nr. telefonului 35.

Pentru toate afacerile ce se ivesc cu ocaziunea mutărilor am onoare a atrage atențiunea onor. public asupra lucrărilor de ori-ce ram de

Tapiserie și decorațiune

ce le efectuează în atelierul meu în Arad, în strada Vörösmarthy Nr. 3, vis-a-vis de teatru.

Unde pentru prețurile cele mai moderate efectuează precis

Lucrări nouă și reparări,
precum și îmbrăcarea meselor de biliard.

Cu deosebită stimă:

UHERECZKY GÉZA,

952 6-50

tapesier și decorator.

Intors în țară din cauza morții tatălui său, Ion Brătianu pleacă din nou la Paris după aceasta.

Aci, el urmează cursurile lui Michelet, Quinet, Mickiewicz, Henri Martin, etc. La școala acestor iluștri profesori capătă el dragostea pentru studiul istoriei; ea dezvoltă înrînsul și mai puternic sentimentul de naționalitate și de libertate.

Aci, la Paris, el ia parte la fundarea unei societăți și bibliotecă românești; aci împreună cu Rosetti, Golesci, Bălcesci și fratele său Dumitru, este printre cei d'întăiu, ori de câte ori este vorba de o inițiativă de luat, de un sacrificiu de făcut; el propune ca fie-care român din Paris să contribuie cu o parte din venitul lui pentru cauza națională și se înscrie printre cei d'întăiu.

În contact cu republicanii francezi, Ion Brătianu ia parte la revoluția din Februarie 1848. Apoi, văzând atmosfera favorabilă ce domnia în Europa pentru desrobirea naționalităților, se întoarce în țară împreună cu ceilalți tineri, organizează mișcarea națională din Iunie 1848 și dă impulsione până și celor mai timizi.

In exil.

Scăpat, împreună cu ceilalți, prin devotamentul și istețimea d-nei Maria C. A. Rosetti, Ion Brătianu se duce din nou la Paris, unde, împreună cu ceilalți exilați, reîncheie apostolatul care trebuia să ducă la izbândă cauza națională a Românilor.

La Paris, se înființează un comitet român, care, prin graiu și prin scris, face cunoscută, apără și susține cauza poporului român.

La sfârșitul anului 1848 și la începutul anului 1849, Ion Brătianu este în Transilvania, unde caută să ajungă la o înțelegere între Români și Unguri.

La Paris, el este mai cu seamă în comunitate de idei cu C. A. Rosetti, cu N. Bălcescu și cu frații Dinicu Golescu.

La 1851 și 1852, el este unul din principalii colaboratori ai „Republicei române”.

La 16 Iunie 1853, fiind implicat în complotul de la Opera Comică în contra împăratului Napoleon, el este arestat, dar nu se găsește nici o relație între dînsul și conspiratorii, după propria mărturisire a procurorului general.

Apărat de Jules Favre, el este achitat, la 12 Noemvrie 1853, de Curtea cu jurați; este însă apoi condamnat, de tribunalul ordinar, la trei ani închisoare, pentru faptul că se găsisse la dînsul, într'un giământan închis, lăsat de un prieten, o presă de imprimat.

De și închis, Ion Brătianu este autorizat să lucreze în bibliotecile Statului; el presintă memoriu guvernului francez pentru ca Români să fie admiși a lua parte la războiul Crimeei și este chiar primit în audiență de Principele Napoleon, pe care îl interesează cauza română.

Tot fiind închis, el publică diferite articole în ziare și serie, în 1855, o broșură: „Mémoire sur l'Empire d'Autriche et la Question d'Orient”, în care caută să arate rolul Franței în Orient și necesitatea ca guvernul ei să ia pe Români ca punct de razim: el cere evacuarea principatelor de armate străine, unirea lor și organizarea unei armate.

La 1857, publică „Mémoire sur la situation de la Moldo-Valachie depuis le Traité de Paris”, memoriu destinat să indice Românilor calea de urmat și Conferinței de la Paris ce are de făcut.

În tot acest timp, rolul lui Ion Brătianu este de a formula dorințele, nevoile și aspirațiile țării. El, care studiasse istoria țării și a statelor europene; care se ocupase cu sociologia, cu economia politică și cu finanțele, el era cel mai în mă-

sură să documenteze. De aceea și acțiunea lui este preponderantă în demersurile ce emigranții le făceau pe lângă Congresul și Conferința de la Paris. El este acela care redactează mai cu seamă diferitele memorande în chestia națională; el, prin graiu, prin scris, prin relațiunile ce-și făcuse la Paris, convinge și interesează; el se adresează la toți pe cari îi crede în stare să ne ajute.

Revoluționar la 1848, republican împreună cu tovarășii lui de luptă mai tineri, Ion Brătianu n'a înțeles nici odată să ducă o luptă de castă, o luptă de la clasă la clasă; dimpotrivă, el voește și luptă să solidarizeze întreaga națiune română în fața pericolului celui mare, al Rusiei. De aceea, la 11 Iunie 1848, revoluționarii făcuseră apel la Bibescu-Vodă ca să se pună în capul lor și, numai după abdicarea acestuia, formară guvernul provisoriu.

Această primă a lor încercare, îi întărește în convingerea că cu Domnii păminteni nu vor putea aduce nici odată liniște în țară.

Sub influența marilor apărători ai naționalităților, ca Michelet, Edgar Quinet și ceilalți, emigrații români îmbrățișează drapelul republican și fac să apară „Republica Română”; dar, îndată ce văd că cauza țării putea fi întârziată, dacă ei ar pune înainte ideile lor personale, ei sunt cei d'întăiu să propună — nu republica — ci un Domn străin.

Este foarte interesantă, din acest punct de vedere, însăși întrunirea pe care au avut-o maiestrii lor.

La 1856, Quinet scrie lui Paul Bataillard — care cel d'întăiu fusese convins de necesitatea Domnului străin — că se miră de schimbarea aceasta, de părăsirea marilor principii republicane.

El îi explică însă situațiunea particulară a țării noastre, care făcea cu neputință un guvern stabil cu Republica.

(Va urma)

Sfințirea bisericii din Monoștur.

În ziua primă de Rusalii a săvârșit P. S. Sa D-l episcop Ioan I. Papp sfințirea bisericii din Monoștur, protopopiatul Belintului.

Sâmbătă la amiază a plecat P. S. Sa cu trenul din Arad, însoțit de suita sa.

La Vinga, în fruntea clerului și poporului a binevenat pe înaltul Prelat, părintele Domșa, preot în Seceant și asesor consistorial. Primirea a fost imponentă. O mulțime de popor venise să întâmpine pe P. S. Sa, ear o fetiță de școală i-a oferit un buchet. Din partea administrației civile a binevenat pe P. S. Sa pretorele cercual.

La Timișoara P. S. Sa a fost așteptat de întreaga inteligență din loc și a fost binevenat de protopopul Dr. Tr. Puticel. Înțelegerea cordială a durat o jumătate de oră. Însoțit de urale, P. S. Sa se urcă cu suita sa în trenul ce pleacă spre Lugos.

În Remetea binevențează, în fruntea poporului, pe P. S. Sa preotul Ionescu, din Timișoara, întonează frumoase cântece corale.

La Recea întâmpină pe Archiereu în numele clerului și poporului preotul Terențiu d'în Izvin, care venise cu corul din Izvin. La Topolovăț, se presintă în fruntea poporului protopopul tractului Belint, Gherasim Sîrbu.

Din stațiune în stațiune, drumul e o adevărată sărbătoare: cordon de copii de școală, flori, popor, și preoți, treascuri și urale.

În Belint primirea e imponentă. Preoțimea și învățătorimea e în fruntea unui popor imens, ear vestitul cor din Chisetsu, venit cu steagul, primește cu cântări pe ilustrul oaspe.

În Lugoj Inteligența română se presintă, în frunte cu protopopul Dr. George Popovici. Balint, Coșteiu, Igazfalva, Szapárfalva, Betlenháza, — e un drum sărbătoresc.

La Japan se presintă în fruntea poporului deputații sinodali ai cercului V. Tomici, și Dr. A. Marta. V. Tomici în calde cuvinte binevențează pe episcop.

Un banderiu pornește în fruntea convoiului ce pleacă spre Leucusești. Trecând pe sub un superb arc de triumf, P. S. Sa e întâmpinat și binevenat de vrednicul preot Constantin Rosa. Babuie treascurile, ear Archiereul cu suita sa pornește la biserică, unde se fac rugăciunile.

P. S. Sa e gânduit peste noapte la părintele C. Rosa.

A doua zi dimineața cu mare pompă este condus P. S. Sa la Monoștur, unde săvârșește sfințirea bisericii.

P. S. Sa e asistat la serviciul divin de directorul seminarial, ieromonahul R. Ciorogariu, protopopul Aradului V. Beleg, protopopul Gherasim Sîrbu, protodiaconul Dr. I. Suci, preoții Mihail Jurma, Aurel Jucu, George Iancovici, și Ioan Stefanovici. În decursul serviciului divin a fost hirotonit întru Diacon Teodor Popovici.

P. S. Sa a ținut o frumoasă și pătrunzătoare cuvântare, care a făcut o adâncă impresie asupra mulțimei poporului present laudând pe cei ce jertfesc, pentru casa Domnului, și deosebi relevând pe credinciosul Petre Varadin, care din avutul său a făcut ceasornicul din turnul bisericii. Cântecele corale le-a executat excelentul cor al părintelui Șepeșean din Chisetsu.

După sfințirea ceremonialului s'a servit o bogată masă în localul școlii, unde s'au ridicat mai multe toast, pentru M. Sa, pentru P. S. Sa, pentru dl R. Ciorogariu, pentru reprezentantul administrației, vicispanul, etc.

Drumul înapoi la Arad a fost tot atât de sărbătoresc; ear această vizitație canonică, a lăsat o adâncă și binefăcătoare impresie.

La susținerea disciplinei a școlii ce unelte sunt de lipsă?

La susținerea disciplinei școlii sunt de lipsă:

- 1.) iubirea și încrederea, autoritatea, iubirea ordinii și dreptatea învățătorului,
2. legile școlare, — 3. dedarea, — 4. remunerarea și pedepsirea, — 5. controla conștientoasă, — 6. esamenale, — 7. clasificarea elevilor.

1. Învățătorul prin ceea 'și va câștiga iubirea și încrederea elevilor, dacă față de ei se va purta astfel, ca aceștia să-l privească de adevărat părinte. Iubirea elevilor și încrederea lor prin disciplină prea severă învățătorul nu și-o poate câștiga. Așa dară învățătorul trebuie să se arate elevilor tot deuna că 'i iubește, le voește binele și ferici ea.

Autoritate din partea elevilor prin ceea 'și va putea câștiga învățătorul, dacă va fi blînd, cu frica lui Dumnezeu; dacă esteriorul lui va fi impunător și atrăgător; dacă va fi înțelept, în propunere isteț și dacă chemarea s'a și va împlini cu dragoste și scumpătate. Trebuie deci să se ferească a-și trăda slăbiciunile, invidia, mânia și reșnunarea; să ducă o viață retrasă și să se ferească de ori ce lucru necuviincios.

2. Legile școlare sunt neincunjurabile de lipsă, pentru că acestea dispun (hotărăse) că: fiește care elev de ce are a se ținea (acomoda). Dar și pentru aceea sunt de lipsă, ca prin ele să pregătim elevii la viața cea practică, cari, și ca mai tineri trebuie să știe și să trăiască sub legi. Trebuie însă, ca legile (regulele) școlare să fie scurte și la înțeles; la începutul anului să explicăm aceste legi (regule) elevilor. Să conducem elevii la ceea convingere, că acela, care calcă legile, acela păcătuiește.

3. Dedarea nu-i alt ceva, decât ceea dispozițiune, prin care dedăm elevii la oareși careva lucru. Să dedăm deci elevii încă dela început la ordine, la punctualitate, la liniște, la sirguintă și la susținere.

La dedare să ținem în vedere următoarele; Să aducem la cunoștință elevilor că ce trebuie să facă și ce să încunjure. Aceasta ori în mod poruncitor ori în mod

oprit să se cuprindă în legile școlare. Dacă elevul ori din nepricepere ori fiind ușoratic s'ar uita de aceste porunci, să le explicăm din nou elevului. Aceasta să se întâmple însă în mod dojenitor ori în formă de pedeapsă. Dacă vre-un elev prin ținerea legilor (regulelor) școlare să distinge dintre ceilalți elevi, față de acesta să ne exprimăm recunoștința noastră și să-l remunerăm și tot odată să îndemnăm și pe ceilalți elevi la imitarea acestuia.

4. Remunerarea și pedeapsa e drept că școala atunci ar fi mai bună, dacă ar lipsi acestea; dar nu cred că există școală în care învățătorul să nu fie silit a aplica în contra elevilor pedepse. În general luând remunerarea și pedeapsa în școală sunt de lipsă; fără de acestea disciplină bună nu să poate ținea; pentru că acestea tot deuna înving rîul; pentru că învățătorul substituie pe părinți și ea atare, are drept să și pedepsească.

În privința renumerării trebuie să fim foarte conștințioși, de ceea nu e permis să pedepsim pentru ori ce nimicuri; să pedepsim numai atunci, când observăm, că elevul și după mai multe sfaturi bune și provocări nu să sfințește și nu să îndreaptă. Ear când suntem nevoiți a aplica vre o pedeapsă, ceea să o lăsăm până la finea prelegerilor, dar și atunci să nu aplicăm pedepse prea grele căci prin ceea am disingusta elevul de școală, ba ar lua-o și la sănătoasă și nu ar mai veni la școală. Sentința ce o aducem în contra unui elev să nu o revocăm la nici un cas și nici odată; ceea ce am spus respective judecata trebuie să o aplicăm la tot cazul. După pedepsire să nu ne linguișim ori să vorbim în mod măgulitor elevului pedepsit, pentru că prin ceea ne-am arăta că ne pare rău de ceea ce am făcut. În contra faptelor sevărsite de elevi afară de școală, numai cu învoirea părinților să aplicăm pedepse.

(Va urma)

Serate de-ale meseriașilor români.

Armonică împreună lucrăm ni-se impune pe toate terenele. Spre a ajunge însă la aceasta este neapărat să ne cunoaștem unii pe alții. Câștigarea acestei cunoștințe este împreună cu multă abnegațiune și cu multe jertfe chiar din partea păturii mai sus puse a societății noastre. Să pare a fi în natura lucrurilor, ca această pătură, odată ajunsă la înălțime nu voește a se coborî din aceea înălțimea. De aci puțin progres ce-l putem realiza în numeroasele acțiuni întreprinse de o samă de binevoitori și desinteresati cauzelor noastre de interes general. Pe lângă cele de sus se mai cere, ca în treburile noastre să fim totdeauna conduși de preceptele evanghelice privitoare la iubirea de-apropielui. Când dragostea este călăuză noastră, putem aștepta cu inimă liniștită bunul sfârșit, la care trebuie să ajungem.

De aceste și alte asemenea gândiri eram cuprins asistând Joi (28 Maiu n. a.) seara la ședința a 5-a literară, ținută în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Această Reuniune, credincioasă programului său, întrunește la un loc abnegațiunea, jertfa de tot soiul și mai ales dragostea evanghelică. Aci întâlnim bărbați și femei, junți și june, cu toții pătrunși de binefacerile, ce rezultă din pacinica conlucrare, din îndeplinirea lucrurilor bune fără a ține seamă de câștiguri materiale, trecătoare. Rezultatele obținute de acest așezământ sunt de natură de a ne înălța inimile, de a ne face să trecem cu mai multă ușurință prin greul vieții.

Președintele Reuniunii, dl Victor Tordășianu, după-ce constată cu vie mulțumire, că numărul participanților la această ședință între cifra de 150, între cari un însemnat număr de dame, — ne vorbește despre frumosul rol, ce femeia îl are în societate și cu deosebire în mijlocul clasei meseriașilor noștri, cea mai mare parte lipsită de binefacerile, de cari sunt împărțișiți cei cu o mai îngrijită creștere familială și școlară. Arată miseriile, prin cari siliți sunt a trece micuții învățacei, măestrii de mai târziu, chiar în timpul dezvoltării lor, în anii de ucenicie. Îngrijirea de aceste vîrstare ale neamului nostru 'i-se impune societății și cu

Biruința Românilor la Dobra.

O alegere istorică. — „Domnii noștri“. — La primărie. — Inceperea votării. — Bătăi. — Simțirea națională. — Ungurii și Jidovii din Ilia. — Sfirșitul votării. — Insuflețirea poporului. — Vlad adus în triumf.

Cel din urmă Român ales deputat cu program național a fost generalul Traian Doda. Sunt 15 ani de când inimosul grănițer delat Caransebeș îl aleseșă.

D'atunci nu s'a mai ales Român cu program național în Dieta țării.

Fapt istoric au săvârșit deci la 6 Iunie n. alegătorii români din cercul Dobrei, tot grănițeri și ei, cari cu o nemat-pomenită însuflețire și împotriva unor pedeci și ticăloșii nemat-aurzite, au ales deputat pe naționalistul Dr. Aurel Vlad, nepotul marelui român George Barițiu.

E de mare însemnătate această alegere nu numai pentru că Românii au dat dovadă că s'au deșteptat, că în inimă lor bate cu putere dragostea pentru neam și nu mai vor să fie unelte ale oamenilor stăpânirii ungurești, dar mai presus de toate s'a dat dovadă, că Românii, chiar cel din Ardeal, nu mai vor să aleagă în Dieta străină, ci fiu din sinul lor, bărbat care le cunoaște durerile, apărător la care să alerge în zile de necaz.

Eată cum s'a dat această luptă mare și înverșunată.

„Domnii noștri“...

Așa numeau țeranii pe tinerii bărbați cari au cutreerat satele, să lumineze poporul, să lămurească legea nouă (despre judecarea Curiei în afaceri electorale) care cheazășuește „slobozenia“ ca ori-cine să aleagă pe cine-i place, ear nu să facă după porunca notarului ori a fibraelor și solgăbiraelor. Au mers la sate nu numai Dr. Aurel Vlad, candidatul, dar și mulți amici de ai săi, așa că din 76 sate, câte se țin de cercul Dobrei, abia a rămas unul-două în care să nu se fi desfășurat steagul românesc, să nu se poarte cuvântul și poporului să nu i-se spună care-i sunt drepturile în schimb datorințelor, a dărilor mari ce plătește și a slujbei grele ce face în ostire.

În Dobra proprietarii Aron Munteanu, Niculiță Herbay Bublea, Cristea și mai presus de toate protopopul Iosif Morariu, eată cine a luminat poporul, după-cum umblat-a din casă în casă însuși candidatul Dr. Vlad, însoțit de redactorul nostru Russu Șirianu și Dr. Alexandru Vaida de Voevod; pe sate Russu Șirianu, contabilul Vraciu (dela „Grănițerul“), învătătorii Roșu și Neamțu, Vasilie Osvadă, N. Macrea, (din Hunedoara); Ioan Moța, Florea și Vuc (din Orăștie); apoi tinerii coriști din Dobra, Iuliu Orbonaș, din Ilia; preotii Șuiaga, (din Lăpușnic și Tei); Hadan, (din Rădulești); Longin Popa (din Tătărești); Invătătorul Păcurariu, T. Popovici, (din Visca); eată cine au umblat ca niște apostoli printre popor.

Satele în mișcare.

Așa se poate numai înțelege, că deja Vineri seara, din toate satele, nu numai alegătorii, dar sute de nealegători au pornit la drum, spre Dobra. Și era o vreme încât — cum zice Românul — nici cănele să nu-l scoți din casă. Ploua de două zile și un vânt aspru sufla. Dar Românii oțeliți în suferințe amare habar n'aveau de vremea rea, ci pe jos, peste dealuri și părae, prin apă și tină, veneau cântând... Se îmbărbătau cu atât mai ales, cu cât fle-care ceată mai mare avea în frunte pe câte unul dintre „domnii noștri“...

Ca să ne putem da bine seamă de însuflețirea ce a stăpânit sufletele, vom povesti următoarele:

Țeranii de pe valea Zamului, dela Zam, Pogănești, Micănești, Cerbia, Brașeu, Almaș-Șeliște, Almășel și Tămășești veneau spre Dobra sub conducerea lui Dr. Victor Bontescu. Ajungând noaptea la vadul Mureșului, între Burjuc și Tisa, podarii din porunca notarului, de bună seamă, n'au vrut să-i treacă, ori-cât li-ar plăti. Au înconjurat atunci pe podul căii ferate și au venit peste holde, noaptea așa că numai la orele 3 au sosit în Dobra.

Țeranii din notariatul Burjuoniului (comunele Tătărești, Petrești, Godinești, Glodgilești și Brădețel) au fost ținuți de gendarmi la vadul Mureșului până dimineața, într'o ploaie grozavă, dar cu toate acestea unul singur nu s'a întors acasă, ci au venit pe jos la Dobra, căci căruțele și căte au fost, nu au avut trecere cu podul, zicând gendarmii că Mureșul fiind mare, se poate întâmpla o nenorocire pe podul plutitor... Oare cine-i așa de prost să creadă, că gendarmilor li-a fost teamă că li-se va întâmpla vre-un rău — Românilor, — ci ținta lor era să facă ori-și-ce, numai pentru-ca doar-doar Românii se vor întoarce acasă.

Imprăștiatu-s'au apoi de notari și gendarmi tot felul de știri îngrozitoare: că o să fie arestați oei cari n'au „țidule“ (ear țidule n'avea nimeni!), că o să curgă sânge, deoarece sunt în Dobra un regiment de soldați și sute de gendarmi... Dar poporul luminat și sfătuit de fruntașii cărturari nu s'a înfricat, ci a mers înainte.

La cele trei intrări în Dobra alte blăstămății: cordon de gendarmi și soldați, peste care nu avea voie să treacă nimeni fără „țidula“. Redactorul nostru Russu Șirianu a protestat în contra acestei ne mai pomenite mișelii, așa că în cele din urmă toți țeranii au fost lăsați să intre în comuna.

La orele 6 curtea dlui Aron Munteanu și alte două sunt pline de Români Russu Șirianu îi îmbărbătează, ținându-le vorbire tuturor. Vine apoi candidatul Dr. Vlad și le vorbește și el. Amândoi oratorii arată ce drepturi au înscris în lege și cum nimeni nu-i poate sili să voteze decât pe cel care le e drag, în care au încredere. Și le spun să nu aștepte nici bani nici bătătură, căci legea porțe asta și dacă numai unui singur om s'ar da și asta s'ar putea dovedi, alegerea s'ar nimici.

Poporul strigă însuflețit:

— „Nimic nu ne trebuie, numai dreptate!... Să alegem Român!“...

La primărie.

Intr'aste în cancelaria primăriei de pe piața presidentul Simon Gábor, jude în pensie, alcătuește biroul de alegere. Vicepresident rămâne Halász Akos, notar public în Ilia (un Ovreiu care odinioară a purtat numele de Fischer Dolfi, face pe Ungurul năzdrăvan).

Se dau patru liste, subscrise de câte 10 alegători, cari candidează pe:

Dr. Aurel Vlad, din Orăștie,
Dr. Aurel Munteanu, din Orăștie,
Dr. Farkas Béla, din Deva și
Lázár Elemér, din Dobra.

Bărbați de încredere ai lui Dr. A. Vlad sunt:

Dr. Augustin Străițaru, avocat în Hațeg și

Niculiță Herbay Bublea, proprietar în Dobra.

O alegere mai nimerită nici nu se putea. Dr. Străițaru, un voinic de Român, cunoaște legile, are minte ca briciul și gias ca trâmbița, ear neica Niculiță Herbay cunoaște pe toți alegătorii. Le vorbește cu ochii.

Bilete pentru a putea umbla prin cordon și s'aducă pe alegători au primit protopopul I. Morariu, proprietarul Aron Munteanu (adevărat munte de Român!), Sever Bocu, Toma Roșu și Florea. A fost însă ceartă mare până să le dea. Îndoșebl protopopului n'au vrut să-i dea. Jidovul Halász (Fischer) făcea pe grozavul.

Înainte: primăriei era tras un cordon de gendarmi și miliție, cu baioneta pusă și flecare cu 40 cartușe pline. Comanda o avea un major. Jumătate din pieță era astfel goală, ear pe cealaltă jumătate d'asemeni puțină lume, căci intrările în pieță erau închise și numai alegătorii puteau veni, când le sosea rândul să voteze, după notariat. Înăuntrul cordonului erau însă o mulțime de Unguri, slujbași puși acolo să prindă și să înfrice pe alegătorii români.

Inceperea votării.

La orele 9 presidentul Simon iese în ușa primăriei și vestește că începe alegerea. Votează după cum a hotărât sorții: întâiu oamenii lui Dr. Farkas, după aceea ai lui Dr. Vlad și apoi ai lui Dr. Munteanu; Lázár Elemér și-a retras candidatura.

Votarea se începe cu Dobrenii. S'au dat, în deplină liniște, 10 voturi pentru Dr. Farkas. Vicepresidentul Halász și bietul solgăbirău Jancsó strigau într'una după alegători, dar nu mai vine altul.

E rândul partidei Vlad să voteze. Sosec toți doi câte doi, în frunte cu protopopul și votează pentru Vlad.

La orele 10 voturile stau astfel:

Dr. Aurel Vlad . . .	70 voturi
Dr. Farkas	10
Dr. Munteanu	1

Alegătorul Igna Tomuța a venit bolnav să voteze „pentru nație“... Era un bătrân așa de slab, că îl ducea în brațe un alt alegător.

După-ce astfel au votat Dobrenii, și mai aveam încă în rezervă șiți vre-o 10, nu mai era îndoială: aveam să învingem. O însuflețire îl cuprinsese pe toți. Ear „corteșii“ unguri alergau în ruptul capului. Vedeau că le fuge pământul de sub picioare. Voturile lui Dr. Vlad creșteau într'una, așa că pe la ameză ajunsese la 162 ear Farkas nu atinsese sută. Noroc că i-au sosit cei din Ilia la rând, unde Români sunt numai 10 față de peste 90 Unguri.

La ameză voturile stau așa:

Dr. Vlad	162 voturi
Dr. Farkas	157

Ungurii prinseseră curagiu și căutau ca d'aci încolo pe Români să-i impedeze a veni la vot și să-i înfrice.

Notarii Români Savin Ilieș, Ion Munteanu și Dragomir s'au plâns că partidul lui Vlad siluește pe alegători și i-au răpit pe primari.

Solgăbirăul Jancsó, care tot călare a fost, a venit atunci în fața partidei lui Vlad, și dimpreună cu notarii săi căuta să scoată dintre noi pe primari și să-i ducă a vota pentru Farkas. Dar nu s'a locuit înfricat nici unul, ci au rămas locului și s'au dus, când li-a venit rândul, să voteze pentru Dr. Vlad.

Scandale.

Pe la ameză, terorismul în Dobra era la culme. Înaintea localului alegerii se așezase o ceată întreagă de Unguri, vre-o 70—80 la număr, deși peste cordonul tras de miliție și geandarmi numai cei cu bilet puteau trece. De aceștia cu bilet de liber parcurs din partea noastră erau cinci înși cari comunicau cu primăria, ducând alegătorii. N'a durat însă mult așa, căci ceata de agenți provocatori se acăta mereu de oamenii noștri cătând cu dinadinsul găteavă. S'a și iscat apoi o încăierare. Un schimb de vorbe aspre a avut loc între dl S. Bocu și ceata ungarilor cari au sărit apoi asupra lui. S'a apărat cât a putut și a și împărțit cu pumnul ce a putut; bate la ochi că toate acestea s'au petrecut în fața geandarmilor, cari și după ce au intervenit pe dl Bocu voiau să-l dețină. Păcătoșii nu s'au oprit aci, dar după ce le scăpase dl Bocu, au năvălit asupra dlui I. Florea care încă avea pas-partout.

De peste cordon a privit scena aceasta protopopul Morariu și trecuse cordonul ca să intervină. Bestiile au cutezat apoi a ataca și pe dl protopop Morariu, pe care, l'ar fi bătut dacă nu săreau oficerii armatei împărătești să-l scape.

Norocul a fost că poporul era departe de teatrul acestor încăierări, căci altfel se puteau naște mari bătăi. Urmarea a fost că din partea noastră nimeni n'a mai avut voie de trecere peste cordon și noi perduserăm cu desăvârșire legătura cu localul de alegere. Alegătorii mergeau singuri și până ce ajungeau la urnă trebuiau să se spovedească la 60—70 de inși și de multe ori numai așa puteau ajunge la urnă, dacă afară spuneau că votează cu Farkas.

Ungurii și Jidovii din Ilia.

Până cam pela orele 11 totul s'a petrecut în rindulal. Oamenii lui Vlad petreceau veseli toți la un loc, având și banda (din Orăștie) între ei.

Nainte de orele 11 au sosit însă Ungurii și Jidovii din Ilia, în vre-o 20 căruțe, se arate că-s mulți. Unii dintre ei prinseseră curagiu din oală, cum zice Românul: erau turlaci din pricina bătăturii. Răcneau cât îi lăsau plămâni. Locul lor de adunare era în strada unde erau și Românii, și numai la o depărtare de 7—8 pași de noi. Ei strigau „éljen Farkas“, Românii răspundeau: „Trăiască Vlad“... Asta i-a înverșunat și au început să se obraznicească, să strige tot felul de cuvinte murdare asupra noastră. Mai viteaz s'a arătat negustorul Nagy Béla, un țifindar cât o gălușcă, șeful de stație din Ilia și încă vre-o 2—3 sfârțari, cari nici nu aveau toți drept de vot. Nagy strigase: „Szuronyt az Oláhnek“ (suliță Valahului!) ear alții injurau mai rău de cât „kocsii“.

Redactorul Russu Șirianu li-a și spus că țeranii români, cari stau acolo în opinii și unit desculți, sunt cu creștere mult mai bună, deoarece-ce ei nu injură pe nimeni, decât nădrăgarii unguri.

D'aci s'a născut apoi o dispută mare. Ungurii și Jidovii s'au pus pe sudalmi și unul întreba într'una: „Cine ești D-Ta“. Redactorul nostru i-a răspuns: „O să-ți spun mâine, când dându-ți o coroană mai mult pentru-că m'ai purtat cu trăsura, o să-mi zici: Sărut mâna, Maria-Ta“...

Guralivul acela de Ungur era adică un chirigiu. Românii au ris cu hohot ear ceata jidovească s'a rușinat. Sărit-au apoi ca sălbaticii asupra

